

Prešernovi nagrajenci pesnijo za otroke

Prešernova nagrada je v Republiki Sloveniji najvišja državna nagrada za umetniške dosežke. Prvič so jo podelili februarja 1947 in takrat jo je prejelo pet slovenskih književnikov: *Igo Gruden, Matej Bor, Vitomil Zupan, Ivan Potrč in Tone Seliškar.*

V Galeriji Prešernove hiše v Kranju je bila 30. novembra 2023, tri dni pred Prešernovim rojstnim dnem, otvoritev razstave z naslovom "Prešernovi nagrajenci in pesnjenje za otroke", na ogled pa bo do 4. februarja 2024.

Na razstavi je predstavljenih 18 Prešernovih nagrajencev, ki jih poznamo tudi po otroški literaturi: *Igo Gruden, Matej Bor, Niko Grafenauer, Dane Zajc, Miroslav Košuta, Tone Pavček, Kajetan Kovič, Boris A. Novak, Milan Dekleva, Feri Lainšček, Jože Snoj, Andrej Brvar, Ivan Minatti, Janko Glazer, Lojze Krakar, Janez Menart, Mile Klopčič in med njimi edina ženska, Svetlana Makarovič.*

Uvodni glasbeni program sta ob spremljavi *Gašperja Jereba* izvedli *Nika Belovič in Polona Gričar*, učenci flavte pri mentorici *Eleni Hribernik* iz Glasbene šole Kranj.

Nato je avtor razstave in skrbnik Prešernovega muzeja v Kranju, *Gašper Peternel*, v otvoritvenem govoru predstavil postavitev razstave in poudaril, da pesnjenje za otroke ni le pisanje pesmi za najmlajše, ampak tudi pesnjenje za otroka v nas samih, odraslih.

Razstava je zasnovana tako, da je ob vsakem literarnem avtorju prikazano tudi odlično razumevanje in delo ilustratorjev. Zato je za prijetno decembrsko vzdušje in pričakovanje praznikov povabil k sodelovanju tudi odlične slovenske ilustratorje, ki so se z veseljem odzvali: *Gorazd Vahen, Daša Simčič, Jelka Reichman, Damijan Stepančič, Silvan Omerzu, Nana Homovec, Barbara Pintar, predvsem pa Marjan Manček*, ki ima najbogatejši opus z ilustracijami del mnogih naših pesnikov in pisateljev.

Posebno mesto na tej razstavi je v kletnem prostoru namenjeno pesniku **Igu Grudnu**, očetu Primoža Grudna, člana našega Društva Paras, ki je bil na razstavo tudi vabljen.

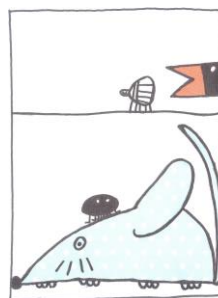

Avtor razstave Gašper Peternel in pesnikov sin Primož Gruden

Pesnik Igo Gruden je Prešernovo nagrado leta 1947 prejel za povojni pesniški zbirki "V pregnanstvo" – taboriščna tematika in "Pesnikovo srce" – poleg vojne še ljubezenske in domoljubne pesmi. Že zelo mlad je leta 1922 izdal prvo slovensko otroško pesniško zbirko z naslovom "Miška osedlana", vendar je otroško poezijo ustvarjal v vseh obdobjih.

*Dini dini dana
miška osedlana:
hrošč naj jo podkuje,
črni kos obuje,
pajek pa zajaše.*

*Hajdi, hajdi, hop, hop, hop,
pajek žvižga, miš v galop –
kje je selo vaše?*

Ob 70-letnici pesnikove smrti, leta 2018, so učenci Osnovne šole Virgila Ščeka v Nabrežini pri Trstu, pod vodstvom umetnice Katerine Kalc in učiteljice Nevenke Škrlič, ilustrirali in realizirali projekt "Miška osedlana in druge otroške pesmi" in tu so razstavljene njihove ilustracije in predstavljen je ponatis te zbirke, ki je izšel istega leta.

V letu 2023 sta bili za Iga Grudna dve obletnici: 130-letnica rojstva (Nabrežina pri Trstu, 18. 4. 1893) in 75-letnica smrti (Ljubljana, 29. 11. 1948). SKD Igo Gruden je pripravilo Grudnove dneve, v sklopu katerih so organizirali mnoge kulturne dogodke, prireditve, delavnice, pohode ... Na ta način so nabrežinski rojaki izkazali iskreno spoštljiv, ljubeč odnos do *Iga Grudna, pesnika, ki sodi med najpomembnejše slovenske ustvarjalce prve polovice 20. stoletja*.

Ob teh dveh obletnicah je bil narejen tudi krajši video posnetek o delu in življenju pesnika Iga Grudna, ki se v tem prostoru ves čas predvaja.

Ta pesem pa je bila namenjena prav Primožu.

SINKU

*V Nabrežini blizu Trsta
se tvoj oče je rodil;
kjer je v morju skala čvrsta,
se po produ je podil,
v zimi z burjo se boril.*

*V šolo hodil je v Gorico;
ko prihajal je domov,
vozil se je z jadrnico,
z ribiči veslal na lov
tja do istrskih bregov.*

*Dnevi so prišli temačni,
takšnih ni še videl svet:
mrki tujci v dobi mračni
so teptali kraški cvet
petindvajset strašnih let.*

*Naj kdorkoli kdaj te vpraša,
kdo živi na zemlji tej,
vedi: zemlja ta je naša,
tvoji dedi spijo v njej,
zanjo bori se naprej!*

Pripravili: Nataša Gruden in Saša Žgajnar